

УДК 811.162.1

МОВНО-СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПОЕТИЧНОЇ ЗБІРКИ МАРЦІНА СВЕТЛІЦЬКОГО “DROBNA ZMIANA”

ПОЛОВИНКІНА М. І.

кандидат філологічних наук, старший викладач
Київський університет імені Бориса Грінченка,
polovynkina@gmail.com

У статті проаналізовано мову творів поетичної збірки М. Светліцького “Drobna zmiana” та особливості авторського стилю, розглянуто лексичний та синтаксичний складники. Зокрема, визначено найпоширеніші типи речень у збірці, досліджено лексику (англіцизми, молодіжний сленг, “табуйовані”, побутові та екзотичні слова, лексеми на позначення фантастичних істот, сучасних технічних, електронних та ін. реалій, географічні назви). Окремо розглянуто номінацію поезій, поділено заголовки на групи відповідно до їхньої частиномовної належеності, установлено, які з цих груп є найчисленнішими, а які найменш численними. Простежено циклічний і ланцюговий зв’язок між поезіями, виражений, зокрема, у їхніх назвах і окремих реченнях. Крім того, проаналізовано деякі переносні випадки вживання слів і словосполучень, звернуто увагу на їхню полісемантичність.

Ключові слова: Марцін Светліцький, “Drobna zmiana”, номінація поезій, сучасна польська мова, лексика, синтаксис, стилістика.

LANGUAGE AND STYLISTIC FEATURES OF THE COLLECTED POEMS “DROBNA ZMIANA” BY MARCIN ŚWIETLIICKI

POLOVYNKINA Mariia Ihorivna,
PhD, Senior Lecturer,
Borys Grinchenko Kyiv University,
polovynkina@gmail.com

Introduction. Marcin Światlicki is a modern Polish poet and prose writer, winner of many literary awards. The critics praised his collections “Pieśni profana” (1998), “Czynny do odwołania” (2001), “Delta Dietla” (2015), etc. One of his latest works – “Drobna zmiana”, issued in 2016 – has practically not been investigated. This book is a sample for lexicosemantic analysis.

Purpose. The purpose of the paper is to analyze the M. Światlicki’s collected poems “Drobna zmiana”, to determine the specific features of the author’s language with special interest to syntax, vocabulary and stylistics.

Methods. The research is grounded on the descriptive method, the methods of synthesis and induction, contextual analysis and quantitative analysis as well.

Results. The collection of poems “Drobna zmiana” is characterized by short and simple sentences, unusual titles (in particular, according to their belonging to the parts of speech), laconicism and cyclicity, polysemanticity, a large number of interrogative sentences, a combination of everyday and exotic vocabulary, anglicisms, the names of modern subjects, “tabooed” lexemes.

The quantitative analysis which results are given in the paper illustrates that titles-nouns (26,3%), titles-combinations of nouns with adjectives (25,3%) and with numerals (11%) are the most numerous in the investigated collection of poems. The popularity of titles-nouns is probably connected with specific author’s style, his world view and his tendency to watch and to nominate reality, both everyday and exotic things. The last place was occupied by poems’ names-pronouns, adjectives, adverbs, verbs and a combination of several different parts of speech.

Conclusion. The M. Światlicki’s language is modern and close to the youth culture, although this author was born in the early sixties of the XX century. The special linguistic features and distinctive style of the book “Drobna zmiana” make it controversial, ambiguous, deep in content

and relevant to both linguists and a wide range of readers. This study has broad perspectives, which include, in particular, investigation of linguistic features of the other M. Świetlicki's collected poems, analysis of his prose's language, finding the peculiarities of these texts' translations, as well as their comparison with the works of the other writers.

Key words: Marcin Świetlicki, “Drobna zmiana”, denomination of poems, modern Polish, vocabulary, syntax, stylistics.

Формулювання проблеми та обґрунтування актуальності її розв'язання. Марцін Светліцкі – сучасний польський поет і прозаїк, лауреат багатьох літературних премій (ім. Георга Тракля, ім. ксьондза Яна Твардовського, премії Косьцельських, літературної премії Гдині, Вроцлавської поетичної премії “Сілесіус” тощо), чотири рази номінований на одну з найпрестижніших польських літературних нагород – “Ніке”. Критики високо оцінили його збірки “Pieśni profana” (1998), “Czynny do odwołania” (2001), “Delta Dietla” (2015) та ін. Було запропоновано навіть ввести ці поезії до шкільної програми з літератури, проте сам автор висловився проти цього. На його думку, шкільна програма переповнена творами “заідеологізованих” польських поетів, а “вірші існують не для того, щоб виражати ідеологію” (Marcin Świetlicki: *Interesuje mnie przyzwoitość*). Незважаючи на інтерес громадськості до поезій цього автора, одна з його найновіших збірок – “Drobna zmiana”, видана у 2016 р., – практично не досліджувалася ні в польській, ні в українській лінгвістиці. Творчість М. Светліцкого висвітлюється в пресі, ЗМІ активно публікують інтерв'ю з ним, але наукових студій на матеріалі його поезії досі бракує, що й зумовлює актуальність теми нашої статті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед польських дослідників доробок М. Светліцкого вивчали С. Гжешна (2015, 2013), М. Врублевські (2016), П. Панас (2005), К. Неспорек (2014), В. Клера (2017), проте їхню увагу привернули більш ранні поетичні й прозові твори письменника, у яких вони аналізували філософські та релігійні мотиви, мотиви смерті та кохання, шкідливих звичок.

Так, предметом дослідження К. Неспорек (2014) стали збірки “Zimne kraje: wiersze 1980–1990” (1992), “Zimne kraje 2” (1995), “Zimne kraje 3” (1997), “Schizma” (1994), “Nieoczywiste. Wiersze religijne według Wojciecha Bonowicza” (2007). Вивчаючи різні «я» М. Светліцкого, науковець пише про нього як про поета-бунтівника, що має свої власні погляди на релігію та світ навколо, заперечує традиційний підхід до творчості та шукає нові шляхи, адже «ті, хто не творить наперекір, не гідні називати себе поетами» (с. 7). К. Неспорек також розмірковує щодо релігійності чи нерегійності цього поета, шукає в його творах простір трансценденції та звертає увагу на екзистенцію сакрального лише у сфері *profanum*.

М. Врублевські (2017) застосував зіставний метод до вивчення творів М. Светліцкого, порівнявши їх з романом англо-канадського письменника Малкольма Лаурі, на основі чого констатував паралелі на «фаустично-теологічному» рівні, а також низку спільних ознак у заголовках, мотивах, символах, тематиці, проблематиці та фігурах. М. Врублевські звертає увагу на стиль М. Светліцкого – стислий, небагатослівний, лапідарний. Ця особливість ускладнює розділення його поезій на окремі значеннєві шари (символічний, метафоричний, історико-культурний, екзистенційний та ін.). Як зазначає вчений, основна постать в поезії М. Светліцкого – самотній аутсайдер, чужий іншим і собі, якого ніхто не розуміє та який перебуває в постійних мандрівках – як по вулицях, так і вглиб себе в пошуках сенсу життя.

П. Панас (2005) аналізує твори цього автора в літературно-філософському річищі, висловлюючи міркування щодо перетворення вірша в екзистенційний акт, що дає змогу увиразнити зв'язки між мовою і реальністю, буттям і текстом. Дискутуючи з П. Слівінським, він наголошує, що в поезії М. Светліцкого відсутній бінарний поділ на простір тексту та екзистенції. На його думку, не можна стирати межу між внутрішньою та зовнішньою формою тексту, оскільки завжди існує якісна різниця між строфами вірша та реальністю,

яка виражається за посередництвом мови. Дослідник доходить висновку: “Якщо література і може бути якимось актом, то суто актом мови, причому актом перформативним, а отже “створюючим” – таким, що посилює, а не знищує первинні відмінності між літературою та реальністю” (s. 143-144). М. Светліцкі усвідомлює перформативну природу мови, і саме це впливає на стиль його творів. П. Панас також акцентує на полісемантичності творів цього поета, яку вважає результатом активізації тропологічних трансформацій.

Мета статті полягає в аналізі збірки М. Светліцкіго “Drobna zmiana”, визначенні специфічних рис авторської мови на лексичному, синтаксичному та стилістичному рівнях.

Виклад основного матеріалу дослідження. Представник покоління “Бруліону”, М. Светліцкі порушує в поезіях політичну та соціальну тематику, активно використовує іронію та самоіронію. Його ліричний герой передусім – сучасна людина, яка, заплутавшись у тенетах побутових проблем і шкідливих звичок, намагається зрозуміти світ і знайти своє місце в ньому. Це – прекрасний споглядач, що тонко підмічає деталі й аналізує їх у нестандартний спосіб.

Одна з найновіших збірок цього автора – “Drobna zmiana” – являє собою рефлексії краків’янина, зосередженого на неповторності миті, зануреного в “тут і зараз”. Уранішня кавка, прогулянка з собакою, обговорення політики та ЗМІ – все це наближує до читача ліричного героя, який сприймається старим другом, “своїм”. Вірші характеризуються відсутністю рими та лаконізмом. За формою це – ліричні нотатки, афоризми, поезія в прозі.

Зважаючи на філологічну освіту М. Светліцкіго, природним видається його інтерес до слова, про що свідчать назви поезій – “Dwa słowa”, “Chodź na dwa słowa”. Не випадково саме з цих віршів починається збірка. У цьому виявляється алюзія до Біблії та загальновідомого “На початку було Слово”. Цікаво, що автор розуміє цей вислів по-своєму та творчо переосмислює його: “*Na początku były dwa słowa. Po jakimś czasie pojawiło się jedno słowo. Strach pomyśleć, co będzie później*” (2016, s. 5). Зворотний відлік, виражений числівниками *dwa – jedno*, створює алогізм і спричинює когнітивний дисонанс, адже автор не уточнює “*jeszcze jedno*”, відкриваючи можливість різночитань і варіацій: два слова зливаються в одне чи з’являється третє? Це питання залишається без відповіді, як і більшість екзистенційних питань, що породжує острах в душі ліричного героя, виражений зазначеним вище останнім реченням поезії.

Специфіка творів М. Светліцкіго яскраво виражена на лексичному, синтаксичному й стилістичному рівнях мови. Насамперед проаналізуємо лексичне наповнення його текстів.

Автор збірки “Drobna zmiana” протягом багатьох років живе в Кракові, тому саме це місто найчастіше фігурує в його творах. М. Светліцкі не цікавиться сільським життям, віддаючи перевагу урбаністичним мотивам. У цьому він схожий на Ю. Тувіма, який також багато писав про місто. Завдяки поезіям М. Светліцкіго читач пізнає Краків: тут згадується вул. Божого Тіла, вул. Детла, Ринок, Планти, Вісла, відомі заклади (клуби, кав’ярні, ресторани, магазини). Характерно, що заголовок збірки суголосний з назвою одного з її віршів. “Дрібною зміною” автор називає появу магазину військового спорядження замість кав’ярні, де в 30-ті роки минулого сторіччя часто бували польські та єврейські митці. Ця, на перший погляд, малозначуща для великого міста деталь наштовхує на глибокі роздуми, адже символізує заміщення мистецтва мілітаристикою, утрату суспільного інтересу до поезії та світову тенденцію до озброєння, ведення військових дій. Усвідомлюючи це, читач розуміє, що насправді ця зміна зовсім не дрібна – вона глибока, як рани на тілі нашої планети.

Замальовки М. Светліцкіго зі щоденного життя насичені іменниками, що позначають звичні побутові речі та поняття – *sklep, pies, spacer, pot, jedzenie, łazienka, książka, turecki serial w TV, kotlety z kaszy gryczanej i fasoli, chusteczki higieniczne, autobus, domofon, szczoteczka do zębów* та ін.

У творах М. Светліцкіго (2016) часто фігурують назви найрідніших людей: *tata, dziadek, babcia, wnuki, dzieci, wuj, krewny*. Ці лексеми, як і слова на позначення побутових предметів,

роблять поезію ближчою до читача, стимулюють його до ототожнення себе з ліричним героєм та споглядання світу його очима. Водночас трапляються тут і екзотичні (*guacamole, baobab, rogaty motyl, Azja, eskimoski*) та фантастичні (*zombie, upiór*) елементи. Таким чином, буденність та екзотика переплітаються, створюючи яскраву, химерну й неповторну картину навколишнього світу. Цю особливість стилю влучно окреслює речення з поезії “Pierwszy wiersz”: “*Tu stykają się wszystkie światy*” (Świetlicki, 2016, s. 35). Контраст дійсності відображено також у численних протиставленнях і антонімії: “*To piękne światło, ale chore światło*”; “*Niebo ciemne i groźne, niżej jaskrawo i jasno*” (“Piękne światło” (Świetlicki, 2016, s. 8)); “*Nikt w nas nie wierzy [...]. Natomiast my wierzymy we wszystko*” (“Nikt w nas” (Świetlicki, 2016, s. 12)); “*Pierwszość skażona niepierwszością*” (“Białe światło” (Świetlicki, 2016, s. 21) тощо.

Перенасиченість життєвого простору найрізноманітнішими речами, його неоднозначність, складність і нестабільність штовхають ліричного героя на шлях шкідливих звичок. Це виявляється в мові творів, у відповідних іменниках, прикметниках і дієсловах: *papierosy, pić, pijany, pijaczki, barmanki, puszka, narkotyk*. Проте автор не закликає до нездорового способу життя. Хоча деякі критики і вважають його “алкогольним поетом”, сам він зазначає в одному з інтерв’ю: “Якщо хтось бачить у моїх віршах лише алкоголь, то це бідна, позбавлена мозку людина. І це в неї проблеми. [...] Якщо герой моїх творів п’є якісь жахливі кількості алкоголю, то багато хто думає, що і я це роблю. [...] Це сумно” (Marcin Świetlicki: Poetów akceptuje Adam Michnik). Отже, автор не ототожнює себе з героєм своїх віршів. Є в збірці і згадки про депресію та відчуття пустоти. Ліричний герой поки що не в змозі подолати негатив, проте його іронічний склад розуму дає надію на позитивні зміни.

М. Светліцкий описує життя без прикрас. Для нього немає табу: він вільно звертається не тільки до теми шкідливих звичок, але й до інших “незручних” тем, яких часто уникають у своїй творчості інші поети – статеві стосунки, проституція, нетрадиційна орієнтація, фізіологія людини і т. ін., про що свідчать такі слова та словосполучення: *stosunek płciowy, agencja towarzyska, pedał, wymiotować* тощо. Ліричний герой, позбавлений фобій і комплексів, з висоти свого життєвого досвіду розкуто говорить про те, що турбує сучасну людину, прямо і без евфемізмів висловлює свої погляди. Порушує він і інші суперечливі питання, торкається теми політики, релігії. Упевнена життєва позиція дає йому змогу бути щирим і відвертим з читачем, нічого не приховуючи та не викривлюючи. Ліричний герой, як і його творець, є “задержуватим бунтівником, який не боїться нікого і нічого, крім смерті” (Marcin Świetlicki: Poetów akceptuje Adam Michnik).

Світ збірки “Drobna zmiana” – сучасний світ. На це вказують, зокрема, іменники на позначення популярних нині речей (*lego*), електронних засобів і їхніх частин: *przenośne telefony, ekran, komórka, айфон*. Засилля електроніки сприймається ліричним героєм негативно. М. Светліцкий (2016) порушує проблематику не тільки вже звичних людству залежностей від тютюнових виробів та алкоголю, але й новітніх, електронних та мережевих загроз: “*Już nie rozmawiają. Wpatrują się w zdjęcia kotków. Tylko tyle mają*” (“Nowe pogo” (s. 26)). Варто зазначити, що деякі назви технічних пристроїв або їхніх частин використовуються не в прямому, а в переносному значенні. Так, М. Светліцкий на позначення захисного (ветеринарного) комірця для собак уживає словосполучення *antena satelitarna*. Зв’язок поезії з нинішнім світом виражається не тільки шляхом використання термінів зі сфери електроніки, але й через згадування відомих сучасників, зокрема Девіда Боуї (“O, Bowie”) та Тома Круза (“Jack Reacher”).

Сучасна польська мова (як і українська) активно насичується англіцизмами, що не могло не відобразитися в поезії М. Светліцкого – співця нашої епохи. У його віршах нерідко трапляється інтернаціональна лексика та молодіжний сленг: *komiksowy, internet, mail, selfik, hejter* тощо, а також безпосередньо вислови з англійської мови: *no reply*. Така лексична зорієнтованість робить цього автора, народженого у ХХ ст., актуальним і нині, у ХХІ ст. Його

твори звучать свіжо, модно, подекуди молодіжно, вони близькі та зрозумілі новому поколінню, але водночас мають і зв'язок з минулим, адже поет згадує свою матір, дідуся та бабусю, моменти з їхнього життя.

Синтаксис поезій М. Светліцкокого досить специфічний. Його творам властиві короткі речення, часто односкладні (“*Odeża secesja*” (“Inne dzielnice”), “*Bo nie pora*” (“A kiedy 3”)) та непоширені (“*Mróz i słońce*” (“Twarze”), “*Nie zwyciężą*” (“Pierwszy wiersz”), “*Okruszki*” (“Wielki piątek”)). Такий лаконізм сприяє концентрації думки та змістовій щільності, що надає глибини навіть однорядковим творам.

Питальні речення характерні для багатьох творів зі збірки “*Drobna zmiana*” (“*Nie jest pewne: iść, nie iść?*” (“Inne dzielnice”), “*I wszystko to ja?*” (“Szósta sześć”), “*Kto powiedział, że zostaniemy w tym pokoju?*” (“Pokój 416”), “*I odpuściła?*” (“A kiedy 3”). Світ, представлений у цій поезії, як і сучасний світ кожного з нас, сповнений безмежною кількістю питань і сумнівів (“*Być może leżę przy tobie. Nie jest pewne*” (“Inne dzielnice”)), думок, предметів і пропозицій. Ліричний герой не тільки має право, але й змушений робити вибір, що часто буває досить не просто.

Аналіз поезики й стилістики поетичних творів М. Светліцкокого засвідчив уживання оригінальних містких метафор. Наприклад, автор називає січень “*ubogim krewnym*” і характеризує його таким чином: “*Brokat na kromce chleba*” (“Styczeń, ubogi krewny” (2016, s. 37)). Це лаконічне та влучне речення має в собі кілька прихованих смислів – тут і згадка про блискітки / парчу як натяк на мерехтливий сніговий покрив, і протиставлення багатства цього матеріалу з убогістю хлібної скоринки, і, врешті-решт, та сама скоринка як символ монотонного зимового раціону й бідності загалом. Автор тяжіє до спрощення форми (що потребує неабиякої майстерності та поетичного хисту), залишаючи при цьому глибокий зміст з можливістю неоднозначних прочитань.

Серед стилістичних фігур автор широко використовує алітерацію, яка формує певну емоційну тональність твору: “*Zepsute postne psoty*” (“Jedenastego lutego” (s. 54)), “*Tylko brak, wyrwany bruk*” (“Jedenastego marca” (s. 65)), “*Ja w tej niemocie, niemaniu, mniemam, że jestem*” (“Niemanie” (s. 96)), “*chrzest czarnego chrustu*” (“Pusty czwartek” (s. 50)).

Поетичну картину буденності автор малює за допомогою тавтологій, анафори та епіфори. Лексичні повтори корелюють з одноманітними, повторюваними щодня діями: “*Budzę swoją sympatię. Budzę swój lęk. Budzę swoje skojarzenia*” (“Szósta sześć” (s. 9)); “*Zapamiętują swoje racje. Zawsze mają rację [...] Przychodzi jednak moment, kiedy [...] pragną nie mieć racji*” (“Z tych rozmów” (s. 13)). Часом у них виникають рими (“*Woda zamarzła, nawet sodowa, wszystkie woda zamarzła, czystka*” (“Tu” (s. 30)); “*On mnie opasuje widmowymi Plantami, nie daje odpustu, upustu*” (“Niemanie” (s. 96)); “*By wrócić [...], trzeba odrzucić*” (“By” (s. 53)), які, проте, загалом невластиві творам зі збірки “*Drobna zmiana*”. Монотонність, буденність життя підсилює також градація: “*Wchodzą, wychodzą, chcą, proszą, żądają, błagają, grożą*” (“Urwańska ulica” (s. 46)).

На основі повторюваних слів і речень М. Светліцкі будує циклічні мовні конструкції, застосовуючи риторичну епіфору – наприклад, як у поезії “*Nowe rogo*”, яка починається словами “*Spalem źle*” і завершується реченням “*Źle spałem*”. Цікаво, що повтори трапляються не лише в межах однієї поезії, але й у групах віршів і навіть їхніх назв. Так, поезії “*A kiedy*”, “*A kiedy 2*”, “*A kiedy 3*” являють собою міні-цикл, частини якого пов'язані як спільною тематикою, так і синтаксичною анафорою, що проходить крізь усі три поезії. Кожна з них починається словами “*A kiedy widziałem ją po raz ostatni*” й описує переживання ліричного героя після зустрічі з колишньою коханою. Завершується цикл словами “*[...] po prostu już jej nie zobaczę, ale przyjdzie*” (s. 16), які ставлять остаточну крапку, проте залишають і тінь надії.

На особливу увагу заслуговують заголовки поезій М. Светліцкокого. Вони переважно так само лаконічні, як і самі поезії, але при цьому характеризуються значним різноманіттям

за частиномовною належністю. Часто це іменники без жодних означень: "Rozstrój", "Dedlajn", "Pozory", "Oczy", "Wojna" та ін., проте іноді вони поєднуються з прикметниками: "Piękne światło", "Złe tygodnie", "Pusty czwartek" тощо. Є заголовки-дієслова, але вони становлять порівняно нечисленну групу: "Leżę i słucham", "Budzę się, czwarta rano", "Chodź na dwa słowa", "Przeczuwaj". Незвичними та оригінальними виглядають назви, що складаються з самих прислівників, числівників, прикметників, займенників, часток і навіть вигуків. Такий спосіб номінації автор використовує досить активно: "Trzy", "Już", "Dość", "By", "Oj", "Och", "Tej", "Tu", "Tyle", "Zła", "No to nikogo". Можливо, це вплив ЗМІ на творчість поета, який довгий час працював журналістом, адже саме такі заголовки – влучні, яскраві та інтригуючі – змушують читачів відкривати ту чи ту статтю. Найчастотнішими в збірці "Drobna zmiana" є заголовки-іменники, які становлять 26,3% від загальної кількості. На другому місці – використані для номінації творів сполуки прикметників та іменників (25,3%), а на третьому – поєднання іменників з числівниками (11%). На останньому місці – поодинокі найменування-займенники, прикметники, прислівники тощо, а також складні поєднання різних частин мови (наприклад, займенник + прийменник + прикметник + іменник; дієслово + числівник + прислівник та ін.). Певні назви поетичних творів М. Светліцкого починаються зі сполучника, що додає оригінальності та ніби поєднує твори в одне ціле. Так, фраза "A z drugiej strony", яка, на перший погляд, не може бути вступною, зважаючи на сполучник, у цього автора несподівано стає заголовком. Це відбувається і в деяких інших віршах: "I wyspa", "I tak będzie", "A kiedy". Завдяки такому прийому виникає враження, наче поезії не мають ні початку, ні кінця; заголовки, деякі з яких схожі на вирвані з контексту фрази, перегукуються між собою ("A kiedy" – "A kiedy 2" – "A kiedy 3", "Dwa słowa" – "Chodź na dwa słowa", "Piękne światło" – "Pomarańczowe światło" – "Białe światło", "Polska 7" – "Polska 8"), створюючи суцільну, інтегральну тканину поетичного тексту. Поезії зі збірки ніби "перетікають" одна в одну. Наприклад, речення "Rozstrój" з вірша "Monochord", словосполучення "sklep meblowy Baobab" ("I tak będzie") і "blekitne poświaty" ("Nowe pogo") стають заголовками наступних поетичних творів. "Białe, strone, oblodzone zejście w dół" з'являється як у поезії "Ale się obudziłem", так і у двох наступних – "Urwańska ulica", "No to nikogo". Крізь усю збірку проходить низка заголовків, об'єднаних календарною семантикою, що надає самій книзі схожості з щоденником: "24 grudnia 2015" – "Styczeń, ubogi krewny" – "Jedenastego lutego" – "Jedenastego marca" – "Koniec marca" – "W kwietniu 2016" – "Trzeciego maja" – "Burza, ostatni dzień maja". Символічно цей ряд починається з Різдва – разом із Божим Сином народжується і поетична збірка М. Светліцкого. Завершується ланцюжок грозою в останній день травня: закінчується весна, період розквіту, а отже, підходить до фінішу і розквіт творчої фантазії автора. Проте алюзія до місяців і пір року, "незавершеність" заголовків і всієї книги (вона містить 99 поезій) ніби натякає на продовження, дає надію на новий сплеск поетичної думки. Природа циклічна та невмируща, так само, як творчий геній. На нашу думку, однією з найцікавіших поезій у цій збірці є остання, "Dedlajn", яка складається всього з одного речення: "I nie można w nieskończoność" (s. 103). Цим фінальним акордом поет ставить завершальну крапку в книзі. Говорячи про буденне – дедлайни, строки виконання завдань – М. Светліцкий робить алюзію до знаменитого латинського "Memento mori". Природа і мистецтво вічні, але люди – ні, і саме тому вони мають розумно використовувати кожен свій день.

Висновки й перспективи подальших досліджень. Отже, для мовно-стилістичного оформлення поезій збірки "Drobna zmiana" характерні поєднання побутової та екзотичної лексики, англіцизми, назви сучасних предметів, "табуйовані" лексеми, короткі речення, незвичні (зокрема, з погляду частиномовної належності) заголовки, лаконізм і циклічність, полісемантичність, велика кількість питальних речень. Усе це робить її суперечливою, неоднозначною, глибокою за змістом і актуальною як для лінгвістів, так і для широкого кола

читачів. За результатами кількісного аналізу найпопулярнішими виявилися заголовки-іменники (26,3 %), сполучення іменників з прикметниками (25,3 %) і з числівниками (11 %). Останнє місце посіли назви-займенники, прикметники, прислівники, дієслова та поєднання кількох різних частин мови. Дослідження має широкі перспективи, які полягають, зокрема, у вивченні мовних рис інших збірок М. Светліцького, аналізі мови його прози, визначенні особливостей перекладу цих текстів, а також порівнянні їх з доробком інших письменників.

ЛІТЕРАТУРА

- Grzeszna, S. (2015). Dlaczego Kain? Motyw sacrum we wczesnych wierszach Marcina Świetlickiego *Acta universitatis lodzensis. Folia litteraria polonica*, 4 (30), 129-147.
- Grzeszna, S. (2013). Marcin Świetlicki a Tadeusz Różewicz: dwa głosy o sacrum *Czytanie Literatury: łódzkie studia literaturoznawcze*, 2, 247-267.
- Klera, W. (2017). *Namolna refreniczność. Twórczość Marcina Świetlickiego*. Kraków-Nowy Sącz: Pasaże.
- Marcin Świetlicki: Interesuje mnie przyzwoitość. *Rzeczpospolita*. (2017). Взято з <http://www.rp.pl/Literatura/171029485-Marcin-Swietlicki-Interesuje-mnie-pryzwoitosc.html>
- Marcin Świetlicki: Poetów akceptuje Adam Michnik. *Newsweek*. Взято з <http://www.newsweek.pl/kultura/wiadomosci-kulturalne/marcin-swietlicki--poetow-akceptuje-adam--michnik,77480,1,1.html>
- Niesporek, K. (2014). *“Ja” Świetlickiego*. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.
- Panas, P. (2005). Na tropach autora. O poezji Marcina Świetlickiego i nie tylko. *Teksty Drugie*, 6, 141-151.
- Świetlicki, M. (2016). *Drobna zmiana*. Kraków: A5.
- Wróblewski, M. (2016). Świetlicki pod wulkanem. Wybrane motywy i obrazy poetyckie z wierszy Marcina Świetlickiego a *Pod Wulkanem* Malcolma Lowry'ego. *Aspekty filozoficzno-prozatorskie*, 24-27/28-32, 214-221.

Дата надходження до редакції 17.06.2018 р.
Ухвалено до друку 25.10.2018 р.